

ФЕДІР СТРИГУН
(До 70-річчя від дня народження)

«Сцена – мій кумир. Театр – священний храм для мене!» З такою клятвою вірності театрові вривався на українську сцену молодий Федір Стригун в ролі Івана із «Суєти» Карпенка-Карого, щоб за пів століття бути зачисленим історією, разом із Сергієм Данченком і Богданом Ступкою, до сонму корифеїв сучасної української сцени.

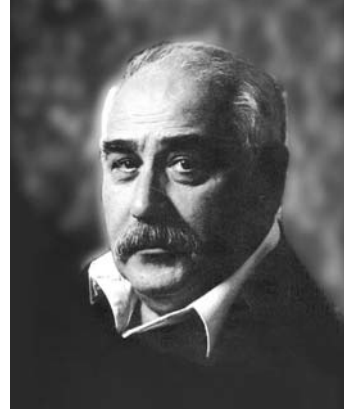
Поняття «театральний діяч» якнайкраще пасує Стригуну. Художній керівник і провідний актор Львівського національного академічного драматичного театру імені Марії Заньковецької, завідувач кафедри режисури Львівського національного університету імені Івана Франка, голова регіонального відділення Національної спілки театральних діячів України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка і Літературно-мистецької премії імені І.П. Котляревського, член-кореспондент АМУ, один із засновників Українського національного центру Міжнародного інституту театру, Голова громадського фонду імені Марії Заньковецької... Список звань, титулів і нагород неважко продовжити. А якщо взяти до уваги низку помітних ролей Ф. Стригуна у кінематографі, то поняття «мистецький діяч», «народний діяч українського мистецтва» ознаменує неабиякий творчий набуток майстра. За всім цим стоїть напружена піввікова творча і організаційно-творча праця ювіляра.

Мистецтво з плином часу повинно зазнавати змін, незмінними мають лишатися мистецькі принципи. Це я кажу з огляду на те, як впевнено і владно прийняв Федір Стригун від Сергія Данченка кермо художнього управління зацьківчанами. З огляду на творчу динаміку цього театру. І з огляду на творчий шлях Ф. Стригуна, сповнений яскравих акторських перемог, переконливих режисерських вирішень. З огляду, нарешті, на молодих митців, акторів і режисерів, учнів Ф. Стригуна, які поповнюють і збагачують нині зацьківчанську трупу.

Зайве говорити у цьому поздоровленні з повноліттям про повноту творчих набутків Федора Стригуна. Для цього потрібна монографія, і якщо ніхто із львівських театрознавців не наважився її створити, я готовий взятися за осмислення творчості видатного майстра, поки не стерлися враження. Монографія під назвою... Та що там мудрувати – «Сцена – мій кумир» стане якраз доброю сторінкою до моїх багатотомних «Вибраних сторінок сучасного українського театру».

Вражають навіть вибрані сторінки режисерської творчості Федора Стригуна. Режисер прагне бути на рівні свого часу. Це і знаменита зацьківчанська «Гетьманіана» кінця 80 – початку 90-х років минулого століття, яка викликала неоднозначне ставлення з боку театральної критики. Та з оглядин часу стає зрозумілою праця режисера, який вводить до суспільного обігу художній портрет видатних і неоднозначних постатей творців національної історії. Це і шевченкіана: «В сім'ї вольній, новій», «Гайдамаки», «Привітайте мене, моя Україно», «Згадайте, братія моя», де Ф. Стригун – постановник і автор інсценізацій. Це і три частини мазепіани: «Мотря», «Не вбивай!», «Батурин» за Богданом Лепким. Це і сучасне – полемічне до канонічного – переосмислення національної класики: «Глитай», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Безталанна», «У неділю рано зілля копала», «Наталка Полтавка», «Сава Чалий». Це і українська історія у сучасному її переосмисленні: «Андрей», «Ісус, син Бога живога». Це і відкриття нових імен у сучасній українській драматургії: «Се ля ві», «Тріумфальна жінка» і «Неаполь – місто попелюшок» Надії Ковалик, «Державна зрада» Рея Лапіки. Скільки сезонів «Неаполь» прикрашає афішу зацьківчан! Це і шекспіріана: «Гамлет», «Ромео і Джульєтта»...

Не менш вражають і вибрані сторінки його акторської творчості – актора від Бога. Кра-

сень, якого не знала українська сцена від часів Миколи Садовського, він, природно, змінює свій імідж, та володіє неповторною харизмою: перевтілюючись, завжди лишається собою, бажаним, очікуваним для глядачів. Зіграв понад 100 ролей. І які ролі! шекспірівські Річард III і Отелло, Зенон в «У.Б.Н.», Дон Жуан у «Камінному господарі» Лесі Українки, Михайло Гурман в «Украденому щасті» Івана Франка, Ль у «Візиті старої дами» Фрідріха Дюрренматта, Малахій у «Народному Малахії» Миколи Куліша, Арман у «Дамі з камеліями» О. Дюма...

Окремої розмови заслуговує співдружність славної родини Федора Миколайовича Стригуна і Таїсії Миколаївни Литвиненко. Нерідко вони – актори – партнери по сцені. Й тоді цей акторський дует стає окрасою вистави. Нині Т. Литвиненко грає у виставах Ф. Стригуна, а Федір Стригун часом з'являється на сцені у виставах Таїсії Литвиненко, і це дає несподівано цікаві результати.

З ювілеєм Вас, Федоре Миколайовичу! Здоров'я, а все інше Ви здобудете! Ви праві – краще нас чекає попереду.

Ростислав КОЛОМІЄЦЬ
член-кореспондент АМУ

ОЛЕКСАНДР ФЕДУРУК
(До 70-річчя від дня народження)

Олександр Касьянович Федорук – визначна особа в українському мистецтвознавстві. Має прекрасні гучні титули, які могли б бути мрією багатьох науковців у його віці й навіть старших: доктор наук, професор, академік Академії мистецтв, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедрив Національній академії образотворчого мистецтва й архітектури, головний редактор журналу «Образотворче мистецтво», член Національної спілки художників України, лауреат премій імені О. Білецького та ім. Олени Пчілки.

Є люди з-поміж нашої науково-творчої інтелігенції, які проблему здобуття подібних титулів виставлять за мету свого життя. До О. Федорука ж вони прийшли самі, без очевидних зусиль з його боку. А причина одна: унікальна працелюбність, добра освіта (факультет журналістики Львівського університету, факультет теорії та історії мистецтв Інституту

живопису, скульптури і архітектури ім. І.Ю. Рєпіна в Ленінграді, аспірантура й докторантура в Інституті мистецтвознавства, фольклористики й етнології НАН України) та патріотичне бажання робити добро для України. Ці три складники визначили ціле життя Олександра Федорука, яке було нелегким, бо йому мало сприяли, але багато шкодили й ставили палиці в шию. Він сам себе створив як науковець і особистість!

У ювілейних статтях про творчих людей зазвичай перераховують їхні доробки з відповідними позитивними характеристиками. Волів би це робити й я, бо декілька з його монографій про митців (а цих праць кілька десятків) мені випало рецензувати для різних вчених рад та для преси. Знаю його реальність у пошуках матеріалів для книг про митців нашої діаспори у зарубіжжі – В. Хмелока, М. Бутовича, П. Капшученка та інших, його вдумливі есеї і статті про митців «розстріляного відродження» 20–30-х роках ХХ століття, його оцінки сучасного